

KÚRIA

Bfv.II.1342/2011/5.szám

A Kúria Budapesten, a 2012. június 21. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

Az emberölés büntettének kísérlete miatt folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 10.B.1079/2009/64. számú ítéletét, valamint a Debreceni Ítéltábla Bf.II.548/2010/7. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A felülvizsgálat során felmerült 3000.- (háromezer) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság a 2010. július 13. napján kihirdetett 10.B.1079/2009/64. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki emberölés büntettének kísérletében (Btk.166.§ (1) bekezdés). Ezért őt, mint visszaesőt, 8 évi börtönbüntetésre és 9 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható. Egyben elrendelte a Tatabányai Városi Bíróság 3.B.105/2005/18. számú ítéletével kiszabott 1 évi börtönbüntetés végrehajtását. Rendelkezett a bíróság a bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről is.

A terhelt és védője által a bűncselekmény enyhébb minősítése és a büntetés enyhítése érdekében bejelentett fellebbezés folytán másodfokon eljáró Debreceni Ítéltábla a 2010. október 27. napján

jogerős Bf.II.548/2010/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének büntetést kiszabó rendelkezését annyiban változtatta meg, hogy a börtönbüntetés tartamát 7 évre enyhítette. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Az ítéleti tényállás lényege szerint a terhelt és a sértett falubeliek, rokonok. 2009. január 6-án együtt utaztak a Sátoraljaújhelyi Fegyház és Börtönbe szabadságvesztés-büntetésük letöltésének megkezdésére. A befogadásukat követően egy kétszemélyes zárkában kerültek elhelyezésre, ahol a terhelt egyre feszültebb lett. Viselkedése miatt a nevelő 2009. január 9-én egy tv készüléket biztosított. A január 10-ére virradó éjszaka a terhelt összehakolta a holmiját, és többször kérte az őrszemélyzetet, hogy vigyék őt le a fogdába, mert szeretne másik zárkába kerülni. Miután közölték vele, hogy erre a nevelő döntése alapján csak másnap kerülhet sor, a terhelt a büntetés-végrehajtási intézetben rendszeresített, összességében 17 cm hosszú, 8 cm pengéjű, kiélezett ún. bugylit magához vette, és az ébren lévő F. A. zárkatársára támadt. A sértett felmászott a felső ágyra, miközben a terhelt a jobb kezében előre álló pengével tartott késsel, felülről lefelé irányuló mozdulattal előbb a jobb vállán, majd a magát felhúzni igyekező sértettet a nyaka jobb oldalán is megvágta. Az ágyra feljutott sértettet továbbiakban is próbálta megvágni, ennek érdekében a zárkában elhelyezett stokira is felállt. Végül a falhoz húzódó, védekezni próbáló sértettet egy lendületes vágással a nyaka bal oldalán is megsebezte. Ennek következtében F. A. nyakán pulzáló vérzés keletkezett, amelyet a zajra az ellenőrző nyíláson benéző körletfelügyelő észlelt, és intézkedett, hogy a zárkát nyissák ki. A terhelt az örök felszólítására, a kést a kezében tartva kijött, de csak többszöri felszólítás után dobta a kést vissza a mosdóhoz. Az egészségügyi ápoló a sértett ellátását a zárka előtti folyosórészen azonnal megkezdte. A terhelt a megbilincselését követően a fogdára kísérés során fejét a folyosó falába verte, homlokán zöld diónyi kidomborodó haematoma keletkezett.

A terhelt bántalmazása következtében F. A. sértett a nyak bal oldalán 12 cm hosszúságú felületes ferde, metszett sebbel járó sérülést, a nyak jobb oldalán felületes, a bőr rétegeit érintő 9 cm hosszúságú ferde, metszett sebbel járó sérülést és a jobb váll területén a bőrt és a bőr alatti kötőszövetet érintő 4 cm-es felületes metszett sebbel járó sérülést szenvedett. A sérülések külön-külön és együttesen is 8 napon belüli gyógytartamúak, életveszélyt nem okoztak. A kis erőbehatással létrehozott sérülések, az elkövetés eszköze miatt a nyaki verőerek, illetve az alkari verőerek elmeteszése által akár életveszélyes sérülés okozására is alkalmas volt. Nagyobb erőbehatás vagy a sértett védekezésének elmaradása nélkül a nyaki verőerek sérülése is bekövetkezhett volna, amely a sértett kivérzése után halálos

eredményhez is vezethetett volna.

Az elsőfokú bíróság határozatának indokolásában kifejtette, hogy a terhelt a bűncselekmény elkövetéséhez a verőerek átvágására alkalmas kést használt, amellyel a sértettnek olyan testrészén (nyak) okozott több alkalommal is sérülést, melyen verőerek futnak, ezek átvágásával az életveszélyes, akár halálos eredmény bekövetkezésével a laikusnak is egyértelműen számolnia kell. A cselekmény jogi értékelése körében az elsőfokú bíróság elvetette a terheltnek az elkövetés eszközének alkalmatlanságára hivatkozó védekezését. A visszaesői minőségét (Btk.137.§ 14. pontja) pedig azért látta megállapíthatónak, mert a terhelt cselekményét a vele szemben kiszabott végrehajtandó szabadságvesztés letöltése során követte el.

A másodfokú bíróság - osztva a megyei bíróság okszerű következtetését a terhelt ölési szándékára - az indokolást annyiban helyesbítette, hogy a terhelt a bűncselekmény elkövetéséhez a verőerek átvágására alkalmas kést használt, mellyel F. A. sértett olyan testrészén (nyak) okozott több alkalommal is sérülést, melyen verőerek futnak, melyek átvágásával az életveszélyes, akár halálos eredmény bekövetkezésével laikusnak is egyértelműen számolnia kell.

A másodfokon jogerős döntéssel zárult ügyben a terhelt nyújtott be felülvizsgálati indítványt, amelyben arra hivatkozott, hogy a sértett életének kioltására irányuló szándéka nem volt, az általa használt bugylikés egyébként is alkalmatlan az emberi élet kioltására, továbbá a sértett sérülései ténylegesen 8 napon belül gyógyulóak voltak. Ezért cselekményének helyes minősítése legfeljebb testi sértés büntetnének kísérlete, a törvénysértő minősítés törvénysértően súlyos büntetés kiszabását eredményezte. Mindemellett a terhelt hivatkozott arra is, hogy bár többszörösen büntetett előéletű, de korábban erőszakos személy elleni bűncselekmény miatt nem ítélték el, így téves a visszaesői minősítés. Indítványozta, hogy a bíróság rendeljen ki orvosszakértői bizottságot arra nézve, hogy a ténylegesen bekövetkezett sérülésekbe bele lehet-e halni, különös figyelemmel arra is, hogy a büntetés-végrehajtási intézetben az elsősegélynyújtás hivatalból kötelező, és az arra alkalmas orvosi segítség elmaradása sem jelentett volna életveszélyt a sértettre nézve.

A Legfőbb Ügyészség a BF.3529/2011. számú írásbeli nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt nem tartotta alaposnak, ezért a megtámadott határozatok hatályában fenntartását indítványozta.

A felülvizsgálati eljárásban tartott nyilvános ülésen a védő a terhelt írásbeli indítványával egyezően szólalt fel. Hangsúlyozta, hogy a kis erőbehatás miatt - a kés ölésre alkalmassága esetén is - a cselekmény csupán könnyű testi sértésnek minősülhet, ezért a

büntetés lényeges enyhítése indokolt.

A legfőbb ügyész képviselője a védői érvek ellenére alaptalannak értékelte a felülvizsgálati indítványt, egyben utalt arra is, hogy a terhelt valójában az erőszakos többszörös visszaesői minősítést vitatja, amit az eljárás bíróságok a támadott határozatban nem állapítottak meg.

A terhelt továbbra is hangoztatta, hogy az általa használt kés alkalmatlan az emberi élet kioltására. A sértett és közöttük nem volt olyan ellentét, harag, ami miatt a halálát kívánta volna. Testi sértés miatt soha nem ítélték el, ezért tévesen állapították meg, hogy visszaeső.

A Kúria a támadott határozatokat a Be. 416. § (1) bekezdésének b) pontjában foglalt jogi okokra történt hivatkozások alapján vizsgálta felül, és megállapította, hogy az indítvány - a Legfőbb Ügyészség átiratában és képviselőjének a nyilvános ülésen felszólalásában előadott indokaival egyetértve - nem alapos.

A felülvizsgálat rendkívüli perorvoslat, amelynek során a jogerős ítéletben megállapított tényállás kötelezően irányadó (Be. 423. § (1) bekezdés). Ebből következően a cselekmény jogi minősítését és a büntetés törvénysértő voltát sérelmező felülvizsgálati indítványban felhozott érvek kizárólag a bíróság által megállapított tényekre épülhetnek. Nem tekinthető elfogadható jogi hivatkozásnak az olyan anyagi jogi vonásokat érintő érvelés, amely valójában nem a jogerős ítélet tényein, hanem az indítványozó által az ítéleltől eltérő tényállás jogi értelmezéséből adódik. Értelemszerűen a felülvizsgálati eljárásban további bizonyításra, a bizonyítékok eltérő értékelésére sem kerülhet sor.

Az indítványozó vitatta, hogy a - vélekedése szerint alkalmatlan eszközzel - a sértettre hegyvel nem bíró késsel történt támadása során ölési szándéka lett volna.

A jogerős határozat tényállásában rögzített alanyi és - különösen - a tárgyi tényezők közül arra vonható következtetés, hogy a sértettet a felső ágyra menekülése közben kitartóan késsel bántalmazó terheltben a sértett halála bekövetkezésének lehetősége felmerült, ám ehhez érzelmileg közömbösen viszonyulva folytatta cselekményét.

A büntetőjog a szándék két fajtáját egyenes (dolus directus) és eshetőleges (dolus eventualis) különbözteti meg. A köznyelv csak azt tartja szándékos magatartásnak, amikor az ember valamit akar, kifejezetten kívánja annak bekövetkezését (egyenes szándék). A büntetőjog emellett szándékosnak tartja az elkövető cselekményét akkor is, ha magatartásának lehetséges következményeit felismeri, és ebbe belenyugszik, az események adott pillanatában ahhoz

érzelmileg közömbösen viszonyul (esetőlegesen szándék).

Az eljárás bíróságok helyesen állapították meg, hogy a terhelt cselekménye élet elleni - és nem testi épség sérelmére megvalósított - cselekmény kísérleteként értékelendő. A Kúria osztotta az eljárás bíróságok álláspontját a terhelt ölési szándékára vont következtetést illetően, mert az általa használt, hegygyel nem, de éllel bíró késsel, az élet kioltására alkalmas eszközzel, olyan testtájékon (nyakon), ahol (az érkepletek miatt) köztudottan súlyos, akár halálos sérülést is lehet vágóeszközzel okozni, bántalmazta a sértettet. A terhelt rövid időközökben, több alkalommal támadt az erőteljesen védekező és menekülő Farkas Andrásra. Magatartásával csupán külső körülmény, a büntetés-végrehajtási intézet dolgozóinak közbelépése, miatt hagyott fel. A terheltnek tudnia kellett, hogy cselekményével a sértett életét kiolthatja.

Mindezekre figyelemmel a büntető anyagi jogszabály megsértése nélkül minősítették az eljárás bíróságok a terhelt terhére rótt cselekményt emberölés büntette kísérletének.

Az 1978. évi IV. törvény (Btk.) 137.§ 14./ pontja szerint visszaeső a szándékos bűncselekmény elkövetője, ha korábban szándékos bűncselekmény miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték, vagy annak végrehajtását részben felfüggesztették, és a büntetés kitöltésétől vagy végrehajthatósága megszűnésétől az újabb bűncselekmény elkövetéséig három év még nem telt el.

A terhelt visszaesői minőségét megalapozza, hogy a felülvizsgált ítéletben a terhére rótt élet elleni cselekményt a korábbi szándékos bűncselekmény miatt végrehajtandó szabadságvesztésre történt ítélése után olyan időben követte el, amikor az újabb szándékos bűncselekmény elkövetéséig 3 év még nem telt el. Így a terhelttel, mint visszaesővel szemben kiszabott büntetés a büntető anyagi jog szabályait nem sérti.

A felülvizsgálati eljárásban az alapügyben kiszabott büntetés megváltoztatásának feltételeit a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja szabályozza. Eszerint a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye akkor is, ha a bíróság a terhelttel szemben a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabott ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmazott, vagy a büntetés végrehajtását a Btk. 90.§-ában (91.§) foglalt kizáró ok ellenére függesztették fel. Am anyagi jogsértés nélkül, a törvényes büntetési tételkeretek között kiszabott büntetés megváltoztatására a felülvizsgálati eljárásban nincs eljárásjogi lehetőség. A büntetés kiszabásával összefüggő bírói értékelés felülvizsgálat tárgya nem lehet.

A Kúria mindezekre figyelemmel - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján köteles - a felülvizsgált határozatokat, mindenben egyetértve a kifogásolt minősítést illetően a sérelmezett első- és másodfokú ítéletben foglaltakkal, a Be. 426. §-a alapján hatályukban fenntartotta.

A felülvizsgálat során felmerült bünygyi költség viseléséről a Be. 429. § (1) bekezdése szerint rendelkezett.

A Kúria végzése elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. Az újabb felülvizsgálati indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria a Be. 421. § (3) bekezdése alapján mellőzheti.

Budapest, 2012. június 21.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Csere Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Molnár Gábor Miklós s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő
Bné